

Thema van de overdenking: Geroepen als dienaar

Wat is het goed om u allen hier bijeen te zien. Gemeenteleden, familieleden, vrienden en bekenden. U bent hier allen naar toe gekomen om deze dienst vanmiddag bij te wonen. Helaas zijn er mensen niet meer in ons midden die er ook zo graag bij hadden willen zijn. Maar zo gaat het in het leven, daar worden we allemaal mee geconfronteerd. We hebben het soms niet in de hand. We kunnen worden overvallen door een ziekte die diep ingrijpt, een dierbare die overlijdt. Een scheiding van jezelf of je ouders die je niet zag aankomen of soms ook wel. En soms krijgt het leven een andere wending, doordat je zelf een keuze maakt, door weer te gaan

studeren en te verhuizen. Wie had dat zo'n twintig jaar geleden gedacht. Als iemand me dat toen, bv. jij Joke, verteld zou hebben, terwijl we zoals gewoonlijk in de klas een praatje maakten, zou ik toch zeker gelachen hebben. Zoals Sara, toen haar verteld werd dat ze op hoge leeftijd nog een kind zou krijgen. Het zou ongelooflijk in mijn oren hebben geklonken.

De bijbel staat echter vol met verhalen van mensen die een verandering ondergaan in het leven van alledag. We lazen net drie van deze verhalen. Zo anders en toch in de kern zo op elkaar gelijkend. Wat ze gemeen hebben, is dat ze iets ervaren van een andere werkelijkheid, van God, dat zo sterk is, waardoor er een ommekeer plaats vindt in hun leven. Hun leven is niet meer hetzelfde als voorheen en zal nooit meer hetzelfde worden.

De jongen Samuël overkwam het in de nacht. Hij was een leerling van de priester Eli, en woonde in de tempel. In de nacht en in de stilte vinden de meeste ontmoetingen met God plaats, de ontvankelijkheid is dan groter. Worden we geconfronteerd met onszelf en met onze gedachten en gevoelens. Bevinden we ons in het schemergebied tussen waken en slapen. Samuël ligt op zijn slaapplek en hij hoort een stem. Hij wordt geroepen! Hij snelt naar zijn leermeester in de veronderstelling dat deze hem nodig heeft, zoals het zo vaak gegaan was. 'Samuël' Hier ben ik Heer! Ik heb je niet geroepen, ga maar weer slapen. Tot driemaal toe klinkt er de stem. Het is opvallend dat Eli ook pas bij de derde keer vermoed dat het de Heer zelf is die de jongen roept. Zo lastig is het soms om zijn roepstem te horen, om te herkennen dat de Heer zelf aanwezig is, nabij is. God breekt in de nacht door en roept zijn dienaar. 'Spreek, uw dienaar hoort.'

En ook Jezus roept zijn leerlingen. Hij is aanwezig en doet een appel op hen: Laat alles los, keer je om, volg mij. Ik maak vissers van mensen van jullie. Het wordt in een paar zinnen vermeld en zo staat het ook boven de tekst. Of het een gewone boodschap is: Simon, Andreas, Jakobus en Johannes geroepen. We lezen verder niets over twijfel, of dat ze even moeten overleggen. Wie is die man dan toch? Tenslotte laten ze ook nog hun vader Zebedeus achter. Wat zal er een kracht uitgegaan zijn van Jezus dat ze zo overtuigd werden en met hem meegingen. Ze moeten het gevoel hebben gekregen dat het echt in godsnaam was dat Jezus in hun midden verscheen. Deze mens had iets van de Eeuwige. Het voorval vond plaats aan de oever van de zee. Water staat in de bijbel voor zowel leven als voor de dood. 'Het is daar', zoals Nico ter Linden het zo mooi omschrijft: 'Het is daar aan de oever van de zee waar wij wonen, op de grens van tijd en eeuwigheid, waar het alledaagse en het mysterie elkaar raken.' Het is daar dat de leerlingen geroepen worden en in vertrouwen met Jezus mee gaan. Niet om mensen in hun netten te verstrikken, maar om hen juist te bevrijden van alles wat hen beknelt. Door de bevrijdende boodschap van Jezus, van zijn barmhartigheid en genade.

In dagblad *Trouw* staan elke week ervaringen van mensen opgeschreven. Mensen die geraakt zijn door hetgeen hen overkomen is en waarin ze Gods hand of zijn leiding in ervaren. Wat opvalt, is dat het vaak zo lastig is om zulke ervaringen te verwoorden. Want als het voor jezelf duidelijk is dat de Heer je heeft aangeraakt, wil dat niet zeggen dat een ander dat serieus neemt. Toch is er de laatste jaren meer ruimte voor gekomen is. Het religieuze wordt weer meer erkend. Dat blijkt al aan het woord *spiritualiteit*. Het is in de mode. Gisteren stond er een artikel in de krant over de oprichting van een spirituele vacaturebank. De deelnemers hieraan worden geacht inzicht te kunnen geven in hun eigen spirituele ontwikkeling. Je zou

kunnen zeggen dat het woord tegenwoordig een verzamelnaam is voor de innerlijke groei en ervaringen die mensen op verschillende wijzen opdoen. Een ruim begrip dus. Terwijl het van oudsher de banden met het christelijk geloof uit wil drukken. In het overstijgende kom je immers bij God uit en zijn Geest, zijn Spiritus. In die ruimte tussen God en mens, tussen hemel en aarde, daar gebeurt het.

Maar ook in de kerk hebben we soms moeite met de ervaringen van mensen. Is het werkelijk God die dan tot je spreekt, je geneest. Is het wel wetenschappelijk verantwoord? Ook ons verstand kan ons parten spelen; we willen immers alles kunnen verklaren. Terwijl soms het gevoel zo anders aangeeft.

Ook ik voel me een geroepen mens. En daarvoor zijn twee ervaringen van belang om hier vanmiddag met u te delen. De eerste is de tekst die we lazen van Abraham, de aartsvader die uit zijn land trok om op weg te gaan, naar een onbekende bestemming. Zonder reisdoel voor ogen, alleen met de boodschap dat het land hem nog aangewezen zal worden. Het was de tekst die jij, Herbert, mij aanreikte, zomaar op een middag nog in Stolwijk. En ik wil mij niet aan Abraham spiegelen, zeker niet. Maar de reis is misschien wel daar op die middag begonnen. Een andere ervaring was veel ingrijpender en ook moeilijker te verwoorden. In een nacht heb ik de ervaring gehad dat de Heer mij nabij was. Niet dat hij geroepen heeft, niet een stem die ik herkende vanuit de bijbelse verhalen. Het was juist in de stilte en in de overweldigende rust die over mij kwam, dat de Heer daar was. Ik vond die ervaring later terug in een lied. Plotseling werd het mij duidelijk. Het werd mij geopenbaard en het sloeg met kracht op mij in. We zullen dat lied ook zo zingen. Het is Gezang 463, vers 4

'Leg, Heer, uw stille dauw van rust
op onze duisternis.
Neem van ons hart, de vrees, de lust
en maak ons innerlijk bewust
hoe schoon uw vrede is'.

Het geeft ook aan dat God zijn mensen niet loslaat, de mensen van zijn verbond dat met Abraham begonnen is. 'Die niet loslaat hetgeen zijn hand aan ons begonnen is', we beginnen er elke dienst weer mee. Omdat we steeds Zijn woorden nodig hebben, als brood in het leven, elke dag.

En daar sta ik nu als dienaar, als geroepene. Ik mag u als gemeente hier in de Bethelkerk gaan dienen. Afgelopen donderdag vroeg ik aan de deelnemers van de kerkkring in het Wijndaelercentrum hoe zij mijn functie zien. Waar gaat het om als je predikant bent? De antwoorden waren divers: 'Het verduidelijken', zei een ander, 'van wat er in de Bijbel staat. Je bent er om iemand blij te maken en je eigen vertrouwen door te geven.' 'Maar belangrijk, zei iemand, 'is dat je van Christus bent en op zijn weg blijft en dat je de gave en talenten die je hebt gekregen gebruikt.'

In een recent verschenen boekje 'Spiritualiteit voor het dagelijks leven' lezen we over de spiritualiteit van de 4e eeuwse kerkvader Augustinus. In één van de hoofdstukken gaat hij in op het onderwerp 'leermeesters'. Hij zegt dan dat ze één doel voor ogen moeten hebben, namelijk dat ze zo met de mensen behoren om te gaan dat dezen in harmonie tot bloei kunnen komen. Maar dat niet alleen, op hun beurt kunnen zij dan weer anderen dienen. Dus de mensen tot bloei te laten komen, opdat ook zij kunnen dienen.

Augustinus zegt nog meer wijze woorden. De kerk als gemeenschap behoort een gezonde en veilige plaats te zijn, waar vrede heerst, daar waar mensen de ruimte krijgen. En dat vraagt ook veel van een dienaar des Woord. Hij geeft aan dat een dienaar zich steeds moet afvragen of hij/zij zich bewust is van de gevaren en verleidingen, van het hebben van macht en gezag. Of hij/zij de ander wel genoeg ruimte biedt, de eigenheid van de ander wel erkent. Zijn autoriteit is niet meer dan een instrument ten dienste van de groei van mensen, in het goede samenleven in gemeenschap. Want aan het einde van de dag zal de dienaar op de knieën voor God moeten om de balans op te maken. Ik zal zijn woorden ter harte nemen.

Het woord *dienen* wordt vaak als negatief gezien, als nederig, als slaafs, in tegenstelling van wat we zelf willen zijn. Maar het heeft in bijbels opzicht meer de betekenis van 'een ander ter wille te zijn, opdat het hen goed gaat'. En daarbij hoef je jezelf niet weg te cijferen, dat zou ook niet goed zijn. Het gaat erom de ander zo terzijde te staan waardoor deze zichzelf kan zijn of worden en zelfs boven zichzelf kan uitstijgen. En ik denk dat het eigenlijk voor elke relatie geldt, in het pastoraat zeker, maar ook in een vriendschap, het gezin of een huwelijk. Mensen die in een relatie geknecht worden, zijn niet gelukkig. We hebben vrijheid nodig, ruimte om te leven. Het is dan een wederzijds proces, naar elkaar toe. Het gaat niet om het heersen over elkaar, maar om het dienen. Daarin kan je groot zijn. 'Wie van jullie de eerste wil zijn, zal de ander moeten dienen', zegt het evangelie. Jezus Christus is ons daarin voorgegaan. Hij kwam niet om gediend te worden maar om te dienen en zijn leven te geven voor velen. In die vrijheid mogen we ook staan in relatie tot de ander.

Christen zijn in deze tijd vraagt om moed en doorzettingsvermogen, zeker hier in Den Haag. Maar zonder idealen komen we er niet. Zonder hoop ook niet. En dat vraagt wat van ons allen. We mogen uitdragen dat we geloven in het evangelie, hoe moeilijk dat soms ook kan zijn. En een ieder kan dat op zijn of haar eigen manier doen, naar eigen gaven en talenten. Door te zingen, door mensen te bezoeken, door het onderhouden van de tuin, de Amadeushof, door het koken voor gemeenteleden, door het houden van goed doordachte theologische lezingen, Nico. Dat de idealen van het evangelie, een samenleving waar vrede en gerechtigheid heerst, Gods koninkrijk op aarde waar ieder mens telt, ook ons mag blijven aanspreken en inspireren. En daarvoor hebben we ook elkaar nodig. Mensen die met meegaan in je leven die in je geloven, die je de ruimte laten waardoor je kan groeien, die naar je luisteren.

Laten we dan in het vertrouwen dat God ons nabij zal zijn, met elkaar op weg gaan de komende jaren, hier in onze Bethel, huis Gods.

Amen.

*Intrededienst op zondag 25 januari 2009
Bethelkerk, Den Haag-Loosduinen
ds. Nel van Dorp*